Blogi

OECD:n tuoreesta suosituksesta tukea Suomen talousosaamisen strategialle

Talousosaaminen | 10.11.2020 | Anu Raijas

KIRJOITTAJA

Anu Raijas
Talousosaamisen
neuvonantaja

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n suosituksessa esitetään talousosaamisen strategia toimivana välineenä kaikille talousopetusta tekeville tahoille.

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön OECD:n suositus talousosaamisen kehittämisestä hyväksyttiin 29.10. OECD:n ministerineuvoston kokouksessa. Suosituksessa esitetään talousosaamisen strategia toimivana välineenä kaikille talousopetusta tekeville tahoille. OECD suosittelee strategiaa työkaluksi toimenpiteiden suunnitteluun ja toteutukseen sekä niiden vaikutusten arviointiin. Hyödynnämme uutta linjausta myös Suomen Pankissa, kun laadimme ehdotusta kansalliseksi talousosaamisen strategiaksi.

Suosituksessa kuluttajien taloudellisia kysymyksiä lähestytään kokonaisvaltaisesti ja olennaista on toiminnan koordinointi. Siinä otetaan huomioon taloudellinen osallisuus, kuluttajansuoja ja sääntely-ympäristöön liittyviä kysymyksiä. Talousosaaminen nähdään erityisen tärkeänä juuri nyt, kun monet ihmiset ovat yllättäen joutuneet taloudelliseen ahdinkoon.

Suosituksessa on kolme osaa: talousosaamisen kansallinen strategia, talouden hallinta eri alueilla (säästäminen, sijoitukset, vakuutukset, luotot ja eläkkeet) sekä talousosaamisen ohjelmien tehokas toteuttaminen (digitalisaation hyödyntäminen). Näillä osa-alueilla kiinnitetään huomioita heikossa asemassa olevien ihmisten tarpeisiin, taloudellisen selviytymiskyvyn tukemiseen, finanssialan digitalisaatioon, viimeaikaisten tutkimusten ja tapahtumien hyödyntämiseen sekä toimenpiteiden arviointiin.

OECD:n suosituksessa kansallisessa strategiassa tulee korostaa seuraavia seikkoja:

- Talousosaamisen merkitys tulee tunnustaa tarvittaessa vaikka lainsäädännön avulla

kansalliset erityistarpeet huomioon ottaen.

- Talousosaamisen strategian on oltava linjassa muiden taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia edistävien strategioiden kanssa (esim. mukaan ottava rahoitusjärjestelmä ja kuluttajansuoja).
- Keskeisten sidosryhmien keskinäinen yhteistyö sekä kansallisen johtajan tai koordinoivan elimen/neuvoston perustaminen.
- Osana strategiaa tulee laatia toimintasuunnitelman, jolla tuetaan erityisten ja ennalta määrättyjen tavoitteiden saavuttamista tietyn ajan kuluessa.
- Mukaan on liitettävä ohjeistus kansallisen strategian tehokkaaseen ja asianmukaiseen toteuttamiseen.
- Lisäksi strategian tulee sisältää tietoa siitä, miten toimenpiteitä ja toiminnan edistymistä seurataan ja arvioidaan sekä antaa mahdollisia parannusehdotuksia.

Suositus on OECD:n talouskasvatuksen kansainvälisen verkoston (OECD International Network on Financial Education INFE) pitkäjänteisen kehittämistyön tulos, ja se on pitänyt sisällään neuvotteluja OECD:n eri komiteoiden kanssa. Kansainvälinen verkosto on vuosina 2005–2009 laatinut talousosaamisen edistämisen suosituksia sekä tehneet myös käytännön työtä talousosaamisen edistämiseksi eri tahoilla. OECD/INFE:n työtä on nyt hyvä jatkaa suosituksen hyväksymisen jälkeen: jäsenorganisaatiot voivat vaihtaa kokemuksiaan suosituksen käytöstä ja sen lisäksi kehitetään ohjeita täytäntöönpanon tukemiseksi. Koska Suomen Pankki on tämän verkoston jäsen, saamme sieltä niin tietoa kuin tukea meidän ensimmäisen kansallisen strategiamme rakentamiseen.

Olemme Suomessa nyt siinä vaiheessa, että ensimmäinen versio strategiaehdotuksesta on kirjoitettu. Käsittelimme sitä marraskuun alussa etätapaamisessa laajan asiantuntijajoukon kanssa. Kirjoitustyön edetessä strategiaehdotus esitellään myös talousosaamishankkeen verkostolle.

Itse näen Suomen talousosaamisen strategian tärkeänä erityisesti kolmella osa-alueella: määrittelykysymyksissä, toiminnan suunnittelussa sekä vaikuttavuuden arvioinnissa ja tutkimuksen vahvistamisessa. Määrittelykysymyksissä olennaisia ovat talousopetukseen määriteltävät tavoitteet ja kohderyhmät. Määrittelyssä tulee myös erottaa eri sektoreiden toiminnan tavoitteet, koska lakisääteinen viranomaistoiminta, yleishyödyllinen toiminta, markkinaehtoinen toiminta ja akateeminen tutkimus tavoittelevat eri asioita talousopetuksessa. Toiminnan suunnittelussa tärkeää on erityisesti sopia talousopetusta antavien toimijoiden välisestä työnjaosta ja yhteistyön muodoista. Talousosaamisen edistämistoiminnan tuloksia, vaikutuksia ja vaikuttavuutta tulee arvioida systemaattisesti ja säännöllisesti. Koko väestöä koskevia kyselytutkimuksia talousosaamisen tilasta tulee toteuttaa säännöllisin väliajoin sekä tieteellistä tutkimusta vahvistaa.

Suomen Pankin talousosaamishanketta seuranneet tietävät, että hankkeessa on seurattu OECD/

INFE:n olemassa olevaa ohjeistusta kansallisen strategian rakentamiseksi. Uudesta suosituksesta saamme lisätukea työllemme.

Asiasanat

kansallinen strategia, OECD, talousosaaminen, talousosaamishanke